

นวนิยายไทยที่เสนองานสังคมชาวจีนในเมืองไทย

นางสาวพัชรี วราศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

หน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-261-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1564067X

THAI NOVELS DEPICTING CHINESE SOCIETY IN THAILAND

Miss Patcharee Varasrai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Division of Comparative Literature
Graduate School
Chulalongkorn University**

1994

ISBN 974-584-261-3

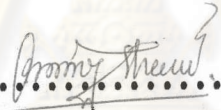
หัวข้อวิทยานิพนธ์   วนิยายไทยที่เสนาภานสังคมาวจินในเมืองไทย
โดย   นางสาวพัชรี วราศรัย
หน่วยวิชา   วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร

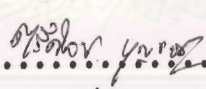

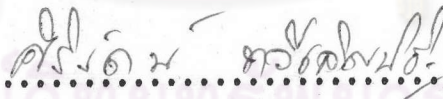
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เตกิงวิทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ทวีเลิศนธิ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พัชรี วราตรีย์ : นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมจีนในเมืองไทย (THAI NOVELS
DEPICTING CHINESE SOCIETY IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ตรีศิลป์
บุญขจร, 187 หน้า. ISBN 974-584-261-3

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งวิเคราะห์นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยที่ตีพิมพ์ในช่วงพ.ศ.
2512-2533 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องและทัศนคติของนักเขียนที่มีต่อชาวจีนในนวนิยาย
จากการศึกษาพบว่านวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยสามารถแบ่งตามเนื้อหาได้
2 ประเภท คือนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนว
ขบขัน แต่ละประเภทมีลักษณะเนื้อหาและโครงเรื่องแตกต่างกัน

ลักษณะของนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือนวนิยายที่เสนอ
ภาพสังคมชาวจีนด้านการต่อสู้ชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัว นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีน
ด้านการต่อสู้ชีวิตให้ภาพชาวจีนที่ขยันขันแข็งมีมานะอดทนต่อความยากลำบากจนสามารถสร้างฐานะจนร่ำรวย
ได้ ส่วนนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัวแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในตระกูลเดี่ยวหรือสองตระกูล
และระหว่างชาวจีนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่

นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขันมีโครงเรื่องธรรมดา ตัวละครมีทั้งตัวละครที่แสดง
ความขบขันและก่อให้เกิดตัวละครอื่นแสดงความขบขัน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของนวนิยายประเภทนี้คือการใช้
ภาษาที่สามารถสร้างอารมณ์ขบขันได้โดยตรง

ภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยให้ภาพชาวจีนแต่จีวซึ่งเป็นชาวจีนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ภาพชุมชน
ชาวจีน ชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของชาวจีนได้แก่ บริเวณสำเพ็งถึงตลาดน้อย ภาพวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีนซึ่ง
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประเพณีต่างๆที่ยังคงปฏิบัติอยู่ รวมทั้งค่านิยมที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคม
ของเพศชายที่สูงกว่าเพศหญิง

นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยยังแสดงทัศนะของผู้ประพันธ์ในด้านภาพลักษณ์ที่ดี
ของชาวจีน ความขัดแย้งระหว่างชาวจีนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วรรณคดี เปรียบเทียบ .....
สาขาวิชา ..... วรรณคดี เปรียบเทียบ .....
ปีการศึกษา ..... 2536 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... พชรี วราตรีย์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... อ.ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... - .....

C210280 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORD: CHINESE SOCIETY IN THAILAND / THAI NOVEL / THAI SOCIETY

PATCHAREE VARASRAI : THAI NOVELS DEPICTING CHINESE SOCIETY IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. TRISILP BOONKHACHORN, Ph.D.
187 pp. ISBN 974-584-261-3

The purposes of this thesis are to analyze Thai novels during 1969-1990 depicting Chinese society in Thailand, to analyze the techniques of these novels and the authors' attitudes towards Chinese.

The result of this study shows that Thai novels depicting Chinese society in Thailand can be classified into two types, based on their contents. The first type is called attitudes towards life novels while the second one is humourous novel depicting Chinese society in Thailand. Each type has different contents and plots.

The characteristic of the first type can be classified into two subtypes including novels depicting Chinese society on struggling for life and on family life. These two kinds depict different panorama. The former subtype presents the panorama of the rich Chinese. Whereas the latter subtype presents the conflicts in one or two families. Furthermore, it also portrays the conflicts between old and new Chinese generations.

As for the humourous novels depicting Chinese society in Thailand, their plots are ordinary. There are characters who are humourous and make other characters humourous. The most important technique for these novels is the use of language. The use of language which can directly create the joyful feeling that will enable the reader to get humour.

The panorama of Chinese society in Thailand portrays Tiechiu groups who live in Thailand more than other groups. The biggest location of Chinese community is Sampaeng-talat Noi. The panorama of the way of life Chinese's occupation which is commercial, the traditions which is current and the values which demonstrates the higher status of male than female are depicted in these novels.

Thai novels depicting Chinese society in Thailand also show the authors' good image of Chinese, the conflict of old and new Chinese generations and the relationship between Thai and Chinese.

ภาควิชา..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

สาขาวิชา..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อผู้ผลิต..... พัทย์ วรรณชัย.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.ศ. พัทย์ วรรณชัย.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการแนะนำ การวางโครงเรื่องและตรวจแก้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา วิทยานิพนธ์ ด้วยความเอาใจใส่อย่างมิเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทั้งยังให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิตติ ที่ได้กรุณาแนะนำ ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุพการีทั้งสองท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมและเป็นกำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดมา ตลอดจนขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุนและผลักดันให้งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	6
สมมุติฐานในการศึกษา	6
ขอบเขตและวิธีการวิจัย	6
วิธีการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
1. อิทธิพลของวรรณกรรมจีนที่มีในไทย	9
ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมจีนกับวรรณกรรมไทย	9
1.1 การแปลวรรณกรรมจีนและเกี่ยวกับวรรณกรรมจีนมาเป็น วรรณกรรมไทย.....	10
1.2 การเลียนแบบและล้อเลียนวรรณกรรมจีน	16
1.3 การประพันธ์นวนิยายไทยที่เกี่ยวกับชาวจีนและประเทศจีน	18
2. ภาพสังคมชาวจีนในวรรณกรรมไทยก่อน พ.ศ. 2512	21
2.1 ภาพประวัติศาสตร์จีนและสังคมชาวจีนแบบจินตนาการ	21
ภาพประวัติศาสตร์จีน.....	23
ภาพสังคมชาวจีนแบบจินตนาการ.....	25
ภาพชาวจีนในอุดมคติ.....	25
ก. ภาพชาวจีนที่เป็นฝ่ายธรรมะ.....	26
ข. ภาพชาวจีนที่เป็นฝ่ายอธรรม.....	27
ค. ภาพของกษัตริย์และราชวงศ์.....	28
ง. ภาพของนักบวช.....	28
ภาพพืชพันธุ์และผลไม้พิเศษ.....	29
ภาพสัตว์พิเศษ.....	30

ภาพการฝึกกำลังภายใน.....	30
2.2 ภาพสังคมชาวจีนตามสภาพความเป็นจริง.....	32
ภาพชาวจีน.....	32
ภาพสังคมชาวจีนกับการค้า.....	33
ภาพสังคมชาวจีนกับการเกษตร.....	34
ภาพสังคมชาวจีนกับการอุตสาหกรรม.....	34
ภาพเจ้าภีษณายอากร.....	35
ภาพสังคมชาวจีนกับการคมนาคมของไทย.....	35
ภาพสังคมชาวจีนกับการนับถือเทพเจ้า.....	36
2.3 ภาพสังคมชาวจีนจากทัศนะของผู้ประพันธ์.....	37
ภาพของชาวจีนที่สะท้อนให้เห็นกว่าชาติอื่นๆ.....	37
ภาพของชาวจีนที่เป็นนักฉวยโอกาสและตีสองหน้า.....	37
ภาพของชาวจีนที่บูชาเงินเป็นเทพเจ้า.....	37
3. ประเภทและองค์ประกอบของนวนิยายไทย พ.ศ. 2512-2538 ที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย.....	41
3.1 นวนิยายแนวชีวิต.....	43
3.1.1 นวนิยายแนวชีวิตที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในด้านการต่อสู้ชีวิต.....	43
ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนในเมืองไทย.....	50
ทัศนคติที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม.....	52
หลักการดำเนินชีวิตและอาชีพของชาวจีน.....	55
โครงเรื่อง.....	60
ช่วงแรก : ช่วงแรกเริ่ม.....	60
ช่วงที่สอง : ช่วงสร้างตัว.....	62
ช่วงที่สาม : ช่วงประสบความสำเร็จ.....	62
ช่วงที่สี่ : ช่วงเปลี่ยนแปลง.....	63
ตัวละคร.....	68
ก. ต้นส่วงอู๋ : ชาวจีนผู้ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี..	70
ข. กิ่ง : ชาวจีนผู้มากด้วยปรัชญาการดำเนินชีวิต.....	73
ค. แป๊ะกิมและจิว : ชาวจีนผู้โอบอ้อมอารี.....	78
ง. ทิฉือ : ชาวจีนผู้มีมานะและไม่ยอมแพ้แก่โชคชะตา....	82

จ. ลืมแข็ง : ชาวจีนผู้ยึดมั่นในคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ...	84
ฉ. เฝิงเทียนซือ : ชาวจีนผู้กตัญญูต่อเมืองไทย.....	88
ช. เหลียง ลือพาณิชย์ : ชาวจีนผู้เป็นนักสู้ทางธุรกิจ.....	90
ฉก.....	93
3.1.2 นวนิยายแนวชีวิตที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในด้านชีวิตครอบครัว	103
การเกิดสังคมและวัฒนธรรมจีนขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมไทย..	105
การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมและสังคมจีน.....	106
การยอมรับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมไทย.....	107
โครงเรื่อง.....	109
ตัวละคร.....	111
ฉก.....	116
3.2 นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขัน	120
1. แง่คิดในเรื่องธรรมชาติวิสัย.....	122
2. ปัญหาสังคม.....	124
ปัญหาวัยรุ่น.....	124
ปัญหาการก่ออาชญากรรม.....	126
โครงเรื่อง.....	129
ตัวละคร.....	132
1. ตัวละครเอก.....	133
1.1 พ.ต ทินนาถ และ ม.ร.ว. จิรายุส.....	133
1.2 เต้าแก่ และ จุลลา.....	136
2. ตัวละครประกอบ.....	139
การใช้ภาษา.....	142
1. การใช้ถ้อยคำที่เป็นลักษณะโต้แย้งกัน.....	143
2. การใช้ภาพพจน์.....	145
3. การใช้คำเลียนเสียงภาษาพูดที่สอดคล้องกับเชื้อชาติ.....	
ของตัวละคร.....	147
4. การใช้ภาษาที่สอดคล้องกับการศึกษา.....	148
4. ภาพสังคมชาวจีนในนวนิยายไทย	151
4.1 ภาพกลุ่มชาวจีนในเมืองไทย.....	152

4.2	ภาพลักษณะที่ตั้งของกลุ่มชาวจีน.....	152
1.	บริเวณลำเพ็ญ-ตลาดน้อย.....	153
2.	บริเวณฝั่งธนบุรีริมแม่น้ำเจ้าพระยา.....	154
3.	บริเวณตลาดพลู.....	154
4.3	ภาพวิถีการดำเนินชีวิต.....	155
1.	การประกอบอาชีพ.....	155
2.	สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย.....	160
3.	ขนบธรรมเนียมประเพณี.....	162
	ประเพณีแต่งงาน.....	163
	ประเพณีงานศพ.....	165
	ประเพณีตรุษจีน.....	167
	ประเพณีไหว้พระจันทร์.....	167
4.	ค่านิยม.....	168
4.4	ภาพที่ได้จากทัศนยะของผู้ประพันธ์.....	170
	ภาพที่แสดงให้เห็นภาพลักษณะที่ดีของชาวจีน.....	170
	ภาพความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่.....	170
	ภาพความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย.....	172
	ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ.....	174
	ความสัมพันธ์ทางด้านสังคม.....	174
5.	บทสรุป.....	176
	บรรณานุกรม.....	183
	ประวัติผู้เขียน.....	187

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย